

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Kulmuni Katri	09:00 - 11:43	puheenjohtaja	
	Savukoski Riitta	09:00 - 11:43	varapuheenjohtaja	
	Ekorre Sari	09:00 - 11:43	jäsen	
	Heiskanen Päivi	09:00 - 11:43	jäsen	
	Junttila Susanna	09:00 - 11:43	jäsen	
	Juuruspolvi Juhani	09:00 - 11:43	jäsen	
	Karppinen Riikka	09:00 - 11:43	jäsen	
	Kelloniemi Juhana	09:00 - 11:43	jäsen	
	Koivumaa Kari	09:00 - 11:43	jäsen	
	Mäkituomas Antti	09:00 - 11:43	jäsen	
	Mällinen Maria-Riitta	09:00 - 11:43	jäsen	
	Pyhäjärvi Mikko	09:00 - 11:43	jäsen	
	Ramberg Henri	09:00 - 11:43	jäsen	
	Salmijärvi Petteri	09:00 - 11:43	jäsen	
	Tiitinen Pekka	09:00 - 11:43	jäsen	
	Seppänen Sara	09:00 - 11:43	valtuuston pj.	
	Ojala-Niemelä Johanna	09:00 - 11:43	valtuuston 1. vpj.	
	Juuso Tuomas Aslak	09:00 - 11:43	Saamelaiskäräjät, varajäsen	
	Ilvesluoto Ulla	09:00 - 11:43	valtuuston 2. vpj.	
Muu	Riipi Mika	09:00 - 11:43	maakuntajohtaja	
	Pulkamo Kirsi	09:00 - 11:43	sihteeri	
	Ekdahl Päivi	09:00 - 11:43	viranhaltija	
	Knutars Heli	09:00 - 11:43	viranhaltija	
	Qvick Paula	09:00 - 11:43	viranhaltija	
	Lintula Jenni	09:00 - 11:43	viestintäpäällikkö	
Poissa	Koivisto Anni	09:00 - 11:43	saamelaiskäräjien edustaja	
	Kontiosalo Lassi	09:00 - 11:43	henkilöstön edustaja	

Allekirjoitukset

Katri Kulmuni
puheenjohtaja

Kirsi Pulkamo
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat 1 - 21

Pöytäkirjan tarkastus

Mikko Pyhäjärvi
pöytäkirjantarkastaja

Henri Ramberg
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirja on viety Lapin liiton kotisivuille
<https://www.lapinliitto.fi/paatoksenteko/hallitus>

§ 1 Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

LLHall 05.02.2024 § 1

Lapin liiton hallintosäännön 119 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnäolevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Lapin liiton hallintosäännön 112 §:n mukaan kokouskutsu ja esityslista on lähetettävä vähintään neljä (4) päivää ennen kokousta, elleivät erityiset syyt ole esteenä. Kokouskutsu ja esityslista lähetetään sähköpostitse jäsenille, varajäsenille ja muille, joilla on läsnäolo-oikeus tai –velvollisuus. Kokouskutsu ja esityslista tähän kokoukseen on lähetetty sähköpostitse yllä oleville tahoille sekä julkaistu Lapin liiton verkkosivuilla 31.1.2024.

Kuntalain 103 §:n mukaan kuntayhtymän muun toimielimen kuin valtuuston kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä. Läsnäoleviksi katsotaan myös toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti.

Esitys Maakuntajohtaja:

Suoritetaan kokouksen avaus, todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00.
Todettiin kokouksen läsnäolijat. Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 2 Pöytäkirjantarkastajien valinta

LLHall 05.02.2024 § 2

Pöytäkirjan pitämisestä ja sisällöstä vastaa pöytäkirjan pitäjä puheenjohtajan johdolla. Jos puheenjohtaja ja pöytäkirjanpitäjä ovat eri mieltä kokouksen kulusta, pöytäkirja laaditaan puheenjohtajan näkymyksen mukaan. Pöytäkirjan allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa pöytäkirjanpitäjä.

Pöytäkirjan tarkastaa kaksi kullakin kerralla sitä varten valittua toimielimen jäsentä, jollei toimielin ole muuta päättänyt. Pöytäkirjantarkastajat toimivat tarvittaessa ääntenlaskijoina.

Pöytäkirjan tarkastusvuorossa ovat Mikko Pyhäjärvi ja Henri Ramberg.

Eesitys

Maakuntajohtaja:

Hallitus valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös

Hallitus valitsi pöytäkirjantarkastajiksi Mikko Pyhäjärven ja Henri Rambergin.

§ 3 Työjärjestyksen hyväksyminen

LLHall 05.02.2024 § 3

Lapin liiton hallintosäännön 121 §:n mukaan asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Esitys

Maakuntajohtaja:

Hallitus hyväksyy esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

Päätös

Hallitus hyväksyi esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

§ 4 Maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset

LLHall 05.02.2024 § 4

Hallitus kuulee maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset ajankohtaisista asioista ja liiton keskeisestä toiminnasta edellisen hallituksen kokouksen jälkeen.

Maakuntajohtaja Mika Riipi:

- Arctic frontiers ja pohjois-Kalotin yhteistyö
- Pohjoisen ohjelman valmistelu
- Kainuun maakuntahallituksen vierailu ja Lapin maakuntahallituksen vierailu/kokous Sodankylään

Aluesuunnittelu / suunnittelujohtaja Paula Qvick:

Yhteensä 105 lausuntoa annettu 2023

- joista kuntien kaavalausuntoja 51 kpl
- muut lausunnot 54 kpl
- merialuesuunnittelun koordinaation lausunnossa Tanskan merialuesuunnitelmasta on kiinnitetty huomioita uusiutuvan energian kehittämisvyöhykkeiden vaikutuksista erityisesti vaelluskaloihin ja lintujen muuttoreitteihin sekä yhteisvaikutuksiin muiden maiden hankkeiden kanssa.
- Alkuvuodesta tulossa tuulivoimahankkeiden YVA-ruuhka lausunnoille
- 25.1 Lapin Liikenneturvallisuuspäivässä esitys ja Suomen alueidenkäytön kehityskuva webinaarissa 1.2.24 kommentoijana

Maakuntakaavoitus

- Pohjois-Lapin mk:n nähtävillä olo loppui 16.1., muistutuksia 23 kpl: Ivalon kylmättestaus, matkailun vyöhykkeet, moottorikelkkareitti ym. Olennaisia muutoksia emme voi tehdä enää kaavaan.

Liikennejärjestelmä

- Pohjoisen liikennestrategian julkistus oli 18.1.
- Lapin liikennestrategian 2036 ja 2050 uudistaminen alkaa. Teematyöpajat ovat:
 - arjen liikkuminen
 - keskusten väliset yhteydet
 - kotimaan saavutettavuus ja kansainvälinen saavutettavuus
 - matkailijoiden liikkuminen
 - elinkeinoelämän kuljetukset
 - huoltovarmuus
 - liikenteen haittavaikutukset
- Rantarata –selvitystyöhön emme lähde, Viitoskäytävähankkeen mahdolliseen jatkuon Itä-Lapin kuntayhtymä
- New North, 1. väliraportointi, ostopalvelujen valmistelu

Aurinko- ja tuulivoimaselvitys

- Väliraportti valmis.
- Pääesikunnan palaute potentiaalisista hankealueista saatu.

Hallinto ja talous / hallintojohtaja Kirsi Pulkamo:

Kaksi määräaikaista maksatusasiantuntijan (Interreg) tehtävää avoimna. Haku tehtäviin päättyy 12.2.2023.

Sidonnaisuusrekisteristä on lähetetty sähköpostitse tietojen tarkistamispyyntö 16.1.2024. Tiedot tulee päivittää mahdollisimman pian. Pyyntö on lähetetty hallituksen jäsenille ja varajäsenille, valtuuston puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajille, tarkastuslautakunnan puheenjohtajalle ja varapuheenjohtajalle, maakuntajohtajalle ja vastuualuejohtajille.

Kehittäminen ja rahoitus / kehittämisjohtaja Päivi Ekdahl:

Pohjoiskalotin neuvoston kokous pidettiin Narvikissa 24.-25.1. Neuvosto keskusteli mm. tulevaisuudesta ja yhteistyöstä muiden yhteistyörakenteiden kanssa sekä päätti rekrytoinnin käynnistämisestä pääsihteerin tehtävään.

Pohjois-Suomen maakuntaliittojen yhteinen Suomen alue- ja rakennepolitiikan ohjelman rahoittaja- ja maksajatehtävissä toimivat kokoontuivat Kajaanissa 30.-31.1. Tapaamiset ovat tärkeitä yhteisten toimintamallien rakentamiseksi ja hyvien käytäntöjen levittämiseksi.

Kehittämisjohtaja osallistuu 8.2. Brysselissä ”European Community of Practise on Partnership- asiantuntijaryhmän tapaamiseen. Ryhmä on Euroopan komission asettama, se tekee komission pyynnöstä valmistelua hyödynnettäväksi tulevan ohjelmakauden suunnittelussa.

Vaikuttaminen / yhteysjohtaja Heli Knutars:

Kunta-asiat:

Maakuntajohtajan kuntakierros toteutetaan maaliskokuussa. Aiheina EU Direct Lappi ja edunajamisen ajankohtaiset teemat.

Valtion palvelu- ja toimitilauudistuksen osalta Lappi mukana vuodet 2024–2025, muualla vuoden projektit. Alueellisen projektiryhmän asettamispäätös tullut tammikuun alussa, ensimmäinen kokous 8.2.2024.

KJ-verkoston puheenjohtajana toimii vuoden 2024 ajan Katja Jaako-Körkkö Pellosta ja kuntatyöryhmän puheenjohtajana Hannele Matinlassi Keminmaasta.

Lapin TE 24 –koordinaatiohanke

Lapin TE 24 -koordinaatiohanke on edennyt hankesuunnitelman mukaisesti. Hanke mm. varmistaa omalta osaltaan, että uudistuksen tavoitteet toteutuvat Lapissa ja palvelut pystytään järjestämään yhdenvertaisesti. Hanke tukee työllisyysalueita valmistelussa, erityinen painoarvo on ns. ylläalueellisesti järjestettävissä palveluissa ja viestinnässä.

Hankkeen tuloksena syntynyt Lapin TE 24 -valmistelun tiekartta julkaistu tammikuussa. Tiedonkeruuta on tehty syksyn 2023 aikana osallistaen työllisyystoimijoita mm. työpajoissa. Työn tueksi tehty myös asiakaskyselyt työnhakijoilla ja työnantajille.

Tiekartta-työssä esiin nousseet pointit:

-Työnhakijoiden ja työnantajien kohtaaminen keskiöön

-Ohjaukseen ja yksilölliseen palveluun panostettava

-Yhteis palvelupisteet koetaan tärkeiksi sekä työllisyyspalveluiden työntekijöiden että asiakkaiden taholta (Ohaamo, Osaamo, Pointti yms.)

-Perusteilla operatiivinen työryhmä, joka koordinoi käytännön valmistelua Lapissa (jäseniä työllisyysalueilta, ELY-keskuksesta ja TE-toimistosta). Strategisella tasolla valmistelua seuraa maakunnallinen seurantaryhmä (jäseniä valmistelijat, TE-toimiston ja ELY-keskuksen johto). Hanke koordinoi molempia.

Valmistelu muuttuu koko ajan konkreettisemmaksi tekemiseksi ja tämä tarkoittaa, että se alkaa koskettaa myös kunnissa muitakin viranhaltijoita kuin valmistelijoita. Esim. keskustelu maksatusten järjestämisestä käynnistynyt ja asiaa käsitellään 9.2. pidettävässä Kuntatyöryhmän kokouksessa.

Lounaistuuli -hanke

Lounaistuuli -hanke vastaa kansainvälisen toimintaympäristön muutokseen vahvistamalla Lapin muutosvalmiutta uudessa geopoliittisessa tilanteessa, tiivistämällä pohjoista yhteistyötä sekä selvittämällä Itämeriyhteistyön ja Nato-jäsenyyden mahdollisuuksia alueen elinkeinoelämälle ja kehittämiselle.

Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan maakuntien välinen tapaaminen Tromssassa 30.1. peruuntui kun emme päässeet paikalle myrskyn takia, uusi ajankohta tapaamiselle selvitetään pian.

Nato benchmarking matkat Yhdysvaltoihin ja Islantiin alustava ajankohta viikot 46 ja 47. Tarkempaa ajankohtaa selvitetään. Benchmarking matkat myös Norjaan ja EU:n Nato-edustustoon. EU:n matka keväällä 2025.

Lappi osallistui CPMR:n ja Itämeren komission yleiskokouksiin viime vuonna, Tanja Joona ollut hallituksen nimettynä edustajana kokouksissa. Itämeren komission seuraava yleiskokous Kotkassa 22.5.2024 ja CPMR:n vuoden lopussa Maltalla. Jatkossa linjattava, ketkä osallistuvat näihin kokouksiin. CPMR:n ja Itämeren komission työryhmät kokoontuvat kahdesti vuodessa, osa päivämääristä on tiedossa, Lapin liiton yhteishenkilöt osallistuvat näihin.

Viestintä / viestintäpäällikkö Jenni Lintula:

Lapin alueellisen valmiustoimikunnan viestintäjaos järjesti tammikuussa 2024 Kuka viestii kriisissä -info-/koulutustilaisuuden viranomais- ja kuntaviestijöille. Siellä oli puhumassa poliisin ja pelastuslaitoksen viestijät sekä Lapin YLE:n toimittaja. Seuraava kriisiviestintäkoulutus viestintäjaokselle ja Lapin kuntien viestintäverkostolle on suunnitteilla 15. maaliskuuta. Silloin teemana on tulvaviestintä.

Lapin EU-tietopiste on aloittanut Lapin liitolla ja löytyy virtuaalisesti osoitteesta lapinliitto.fi/eu-tietopiste. Maakuntajohtajan kuntakierroksen (maalis-huhtikuussa) teemana on ajankohtaisten asioiden lisäksi tänä vuonna Europe Direct Lappi -tietopiste ja sen palvelut. Keväällä on myös tulossa tietoa ja tapahtumia muun muassa Eurooppa-päivästä ja EU-vaaleista.

Lapin liiton verkkosivuja lapinliitto.fi päivitetään helmikuun 2024 aikana. Luvassa on alustapäivitys ja kehittämistoimenpiteitä saavutettavuuteen liittyen.

Eesitys

Hallituksen puheenjohtaja:

Hallitus merkitsee maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset tiedoksi.

Päätös

Hallitus merkitsi maakuntajohtajan ja vastuualuejohtajien katsaukset keskustelun jälkeen tiedoksi.

§ 5 Kehittämisjohtajan tekemät rahoituspäätökset

LLHall 05.02.2024 § 5

Hallitus päätti 10.12.2021 (asia 144) seuraavaa:

Alue- ja rakennepolitiikan hankkeiden käsittelyn ja päätöksenteon sujuvuuden parantamiseksi Lapin liiton hallitus delegoi maakuntajohtajan päätösvallan rahoituspäätösten hyväksymisessä kehittämisjohtajalle. Delegointi koskee kaikkea Lapin liiton päätöksellä myönnettävää rahoitusta sisältäen sekä EU-rahoitusohjelmat että kansallisen aluekehitysrahoituksen.

Päätöksentekoprosessi alue- ja rakennepolitiikan rahastoissa on moniportainen, sisältäen Lapin liiton viraston oman käsittelyprosessin, maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön sekä maakunnan yhteistyöryhmän käsittelyn. Lisäksi käsittelyssä olevat hankkeet tuodaan Lapin liiton hallituksen käsittelyyn, jos niiden rahoitusosuus (EU + valtio) ylittää 400 000 euroa. Kaikki alue- ja rakennepolitiikan rahastoista Lapin liitossa tehdyt päätökset sekä kansallisista alueiden kehittämisen varoista rahoitettujen hankkeiden päätökset tuodaan tiedoksi Lapin liiton hallitukselle.

Päätösten hyväksymisen delegointi kehittämisjohtajalle vapauttaa maakuntajohtajan EURA-järjestelmässä tehtävästä teknisestä päätöksen hyväksymismenettelystä vähentämättä strategisen suunnittelun mahdollisuutta. Strategioiden mukainen hankkeiden valmistelu varmistetaan avoimella ja aktiivisella asioiden esittelyllä.

Rahoituksen kohdentumisesta ja hankkeiden vaikuttavuudesta raportoidaan hallitukselle kaksi kertaa vuodessa.

Esitys Hallituksen puheenjohtaja:

Hallitus merkitsee tiedoksi rahoituspäätökset.

Päätös Hallitus merkitsi tiedoksi rahoituspäätökset.

Liitteet

Liite 1 AKKE- ja AIKO -rahoituspäätökset tiedoksi hallitukselle helmikuu 2024

Liite 2 Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 rahoituspäätökset hallitukselle 05.02.2024

§ 6 Merialuesuunnittelun toisen kierroksen käynnistäminen

LLHall 05.02.2024 § 6
331/10.05/2023

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Merialuesuunnittelusta säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 8a luvussa. Lain mukaan merialuesuunnitelmien laatimisesta vastaavat maakuntien liitot, joiden alueeseen kuuluu aluevesiä.

Merialuesuunnittelu on osa EU:n yhdenmättyä meripolitiikkaa, jolla pyritään älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan siniseen talouteen. Merialuesuunnittelun tavoitteena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestäväa kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestäväa käyttöä, sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Merialuesuunnittelussa tarkastellaan eri käyttömuotojen tarpeita ja sovitaan ne yhteen ottaen huomioon meriympäristön asettamat reunaehdot.

Merialuesuunnitelmalla ei ole oikeusvaikutuksia, mutta strategisena aluesuunnittelun työkaluna se tukee maakuntakaavoitusta ja aluekehitystä tuottamalla tietoa merellisten toimialojen mahdollisuuksista, meriympäristön arvoista ja niiden yhteensovittamisesta.

Ensimmäinen merialuesuunnittelukierros toteutettiin vuosina 2017–2021. Suomen Merialuesuunnitelma 2030 valmistui joulukuussa 2020. Suunnitelma laadittiin kolmessa osassa rannikon maakuntien liittojen yhteistyössä. Maakuntavaltuustot hyväksyivät suunnitelmat kukin erikseen. Ympäristöministeriö toimitti suunnitelman EU:hun maaliskuussa 2021.

Valtioneuvoston merialuesuunnittelusta antaman asetuksen mukaan maakuntien liittojen tulee tarkastella merialuesuunnitelmien ajantasaisuutta vähintään kymmenen vuoden välein. Asetuksessa säädetään myös suunnittelualueista: Lapin liitto vastaa yhdessä Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan liittojen Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren suunnittelualueesta ja laatii yhdessä näiden liittojen kanssa suunnitelman, joka kattaa Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren sekä niihin rajautuvat talousvyöhykkeeseen kuuluvat alueet.

Varsinais-Suomen liitto jatkaa rannikon maakuntien liittojen merialuesuunnitteluyhteistyön koordinaatioliittona. Koordinaatioliiton tehtävä on mm. yhtenäisestä suunnitteluprosessista huolehtiminen ja rahoitushakemusten valmistelu. Suunnittelua on jatkettu useissa EU-hankkeissa kuten eMSP NBSR, MSP Green ja Baltic Sea2Land. Hankkeilla on valmistauduttu suunnitelman päivitykseen mm. Euroopan vihreän kehityksen ohjelman näkökulmasta

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston 2021–2027 (EMKVR) kansallisesta meripolitiikan toimintalinjasta on myönnetty rahoitus MSP-EGD (Merialuesuunnittelu – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma) eli *Merialuesuunnittelun tietovarannon sekä adaptiivisen yhteistoiminnallisen suunnittelun vahvistaminen Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mahdollistamiseksi* -hankkeelle (MH 19.6.2023). Hankkeella rahoitetaan koordinaatiota ja toteutetaan rannikon maakuntien liittojen toisen merialuesuunnittelukierroksen ensimmäinen osa.

Toimintaympäristössä on merialuesuunnitelman hyväksymisen jälkeen tapahtunut suuria muutoksia: EU-säädökset ovat uusiutuneet, merellisen energiatuotannon

tavoitteet ovat kasvaneet, ilmastonmuutos on edennyt arvioitua nopeammin, merenkulun ja merellisen ruoantuotannon merkitys mm. huoltovarmuuden näkökulmasta ovat kasvaneet.

Ympäristöministeriössä on vuoden 2023 aikana käynnistetty useita merituulivoiman vauhdittamiselvityksiä samalla kun energiantuotantoyhtiöt ovat käynnistäneet omia tutkimushankkeitaan. Ruotsin merituulivoimaan keskittyvä merialuesuunnitelmaehdotus on valmistunut. **Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt lakivalmistelun, jonka tavoitteena on talousvyöhykkeen suunnittelu- ja luvitusjärjestelmän selkiyttäminen merellisten vihreän siirtymän hankkeiden vauhdittamiseksi. Vesien- ja merenhoidonsuunnitelmien päivitys valmistuu vuoden 2026 loppuun mennessä.**

Edellä mainituista syistä myös yhteensovittava ja osallistava merialuesuunnitelma tulee tarkistaa asetuksessa säädettyä nopeammassa aikataulussa. Merialuesuunnittelu yhteistyön koordinaatioryhmän tavoitteen mukaan suunnitelmaehdotuksen tulisi valmistua vuoden 2026 aikana.

Lapin liiton hallintosäännön 14 §:n mukaan merialuesuunnittelun laatimisesta ja tarkistamisesta päättää maakuntahallitus.

Lisätietoa: www.merialuesuunnittelu.fi, www.merialuesuunnitelma.fi

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus päättää aloittaa Lapin liiton, Pohjanmaan liiton, Keski-Pohjanmaan liiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton yhteisen merialuesuunnitelman laatimisen Pohjoisen Selkämeren, Merenkurkun ja Perämeren sekä niihin rajautuville talousvyöhykkeen alueille.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen keskustelun jälkeen yksimielisesti.

Tiedoksi Pohjanmaan liitto, Keski-Pohjanmaan liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Varsinais-Suomen liitto, Ympäristöministeriö, Työ- ja elinkeinoministeriö

§ 7 Kommentit Pohjoisen liikennestrategialuonnoksesta

LLHall 05.02.2024 § 7
15/08.00.00/2023

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Pohjois-Suomen liikennestrategiasta on valmistunut luonnos. Työn tilaajina ovat toimineet maakuntahallitusten päätösten mukaisesti Kainuun, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin liitot, sekä valtion liikennehallinnosta Lapin, Etelä-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukset, sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom ja Väylävirasto. Ulkopuolisena asiantuntijana on toiminut Sitowise Oy. Työn kustannus on 39 999 € (alv 0%). Valtionhallinnon osuus työn kustannuksista on 50 % ja se jakautui tasan Traficomille, Väylävirastolle ja ELY-keskuksille ja loppuosuus jakautui tasan neljälle maakuntaliitolle. Kainuun liitto on koordinoinut valmistelutyötä.

Strategian visiona on **Pohjoisen liikennejärjestelmästä elinvoimaa, kilpailukykyä ja toimintavarmuutta koko läntiselle Euroopalle.**

Tavoitteiksi on nostettu seuraavat kolme kokonaisuutta:

- Kansainvälisten käytävien kehittäminen parantaa Pohjoisen ulkoista ja sisäistä saavutettavuutta.
- Teollisuuden, alkutuotannon ja matkailun sekä sotilaallisen liikkuvuuden edellytykset paranevat.
- Matka- ja kuljetusketjut sujuvoituvat pitkien etäisyyksien Pohjoisessa.

Tavoitteiden toteuttamiseksi työryhmä on nostanut **ylimaakunnallisesti merkityksellisiä kärkitoimenpiteitä**. Jokaisen valmisteluun osallistuvan maakunnan ääntä on pyritty kuulemaan tasapuolisesti. Rahoituksen tarkoituksenmukaisen kohdentumisen vuoksi on lähtökohtana ollut tärkeimpien kärkihankkeiden nostaminen laajojen toimenpidelistojen sijaan. Kärkitoimenpiteiden lisäksi on nostettu esiin neljään luokkaan jaettuun toimenpiteitä. Luokkia ovat kehityshankkeet, edistettävät asiat, jatkoselvitykset, sekä toimintamallit. **Lapin liiton edunajamisen suunnitelmassa (<https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2023/12/Lapin-liiton-edunajamissuunnitelma-2024-2025.pdf>) esille nostettuja toimenpiteitä on huomioitu strategialuonnoksessa seuraavasti:**

- Tieverkon korjausvelan pienentäminen on nostettu strategian tärkeimmäksi kärkitoimenpiteeksi. Edistetään perusväylänpidon rahoitustason nostoa pohjoisen liikenneverkon kunnossapidon ja toimivuuden varmistamiseksi, liikenneturvallisuuden parantamiseksi sekä korjausvelan vähentämiseksi.
- Kiireellisimmiksi kehityshankkeiksi on nostettu valtatie 4 kehittäminen (Oulu-Kemi) ja TEN-T kattavaan verkkoon nousevan valtatie 21 (Tornio-Kilpisjärvi) kehittäminen.
- Seuraavaksi kiireellisimpien kehityshankkeiden joukkoon on nostettu valtatie 4 (Kemi-Rovaniemi-Utsjoki) kehittäminen.

-
- Lisäksi strategiaan on nostettu tarpeena pohjoisten valtateiden yhteysvälien kehittäminen ja niiden kytkeytymisen TEN-T ydinverkkoon edistäminen (valtatie 5 Kajaani – Kuusamo – Kemijärvi – Sodankylä).
 - Kehitystarpeena on tunnistettu Oulu-Laurila ratayhteyden palvelutason nostaminen välityskykyä nostavilla toimenpiteillä.
 - Lentoliikenteen osalta edistetään markkinaehtoisten ja mahdollisuuksien mukaan kestäviä käyttövoimia käyttävien lentoyhteyksien kehittymistä mm. Kemi-Tornion lentoasemalla, sekä lentoasemien säilymistä osana Finavian verkostoa. Lisäksi varmistetaan, että jokaisella alueella on toimiva lentoliikenteen yhteistyöryhmä ja strategia.
 - Runkoverkkoyhteyksien rakentaminen Suomen ja Ruotsin välillä (strategialuonnoksessa otsikoitu: edistetään pohjoisen liittymistä useammat mantereet yhdistäviin tietoliikenne- ja merikaapelijärjestelmiin)

Maakunnan sisäisiä, tai muita strategian ulkopuolisia kehittämistoimenpiteitä voidaan nostaa esiin juuri käynnistyneessä Lapin liikennestrategia 2050 -työssä.

Liikenne- ja logistiikkastrategian uudistamistyö käynnistyi kesäkuussa 2023 toimintaympäristöanalyysin laatimisella. Työ jatkui sen jälkeen vision ja tavoitteiden sekä toimintalinjojen ja toimenpiteiden laatimisella. Valmistelutyön aikana pidettiin kaksi työpajaa sidosryhmille (15.9.2023 visio ja tavoitteet, 13.10.2023 toimintalinjat ja toimenpiteet), sekä kolme ohjausryhmän kokousta (21.8.2023, 2.11.2023 ja 10.1.2024). Lisäksi on pidetty kuusi valmistelutyöryhmän kokousta. Strategialuonnos julkistettiin 17.1.2024.

Strategian uudistamisen seuraavat vaiheet:

- kommentointiaika strategialuonnoksesta 17.1. - 12.2.2024, Lapin liiton hallituksessa 5.2.2024
- strategian valmistuminen helmikuussa 2024
- strategian hyväksyminen maakuntahallituksissa maaliskuussa 2024, Lapin liiton hallitus 11.3.2024

Kokouksessa asiaa esittelevät aluesuunnittelija Mikko Tervo ja suunnittelujohtaja Paula Qvick

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus käy lähetekeskustelun Pohjoisen liikennestrategiasta.

Päätös Hallitus kävi lähetekeskustelun Pohjoisen liikennestrategiasta.

Liitteet

Liite 3 Raporttiluonnos 17.1.2024: Pohjoisen liikennestrategia 2036

Liite 4 Raporttiluonnoksen esittely 17.1.2024: Pohjoisen liikennestrategia 2036

§ 8 Lausunto Ruotsin muutetuista merialuesuunnitelmista Pohjanlahdelle ja Itämerelle

LLHall 05.02.2024 § 8
453/10.05/2023

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Ruotsin hallitus hyväksyi 10.2.2022 Ruotsin ensimmäisen merialuesuunnitelman. Ruotsin meri- ja vesiviranomainen on laatinut ehdotuksen merialuesuunnitelmien uusista tai muuttuneista energian talteenottoalueista. Tavoitteena on mahdollistaa 90 terawattitunnin lisätuotanto merellä nykyisiin merialuesuunnitelmiin sisältyvän suunnittelun lisäksi. Kokonaistavoite on tällöin 120 terawattituntia. Energian talteenottoon liittyvällä käyttötarkoituksella tarkoitetaan merituulivoimaa.

Perämerellä osoitetaan ehdotuksessa yhteensä kymmenen energia-alueita, sisältäen viisi energian talteenottoaluetta sekä näille vaihtoehtoiset alueet. Muualle Pohjanlahdelle osoitetaan kuusi energian talteenottoaluetta ja näille vaihtoehtoiset alueet. Ehdotus sisältää merituulivoima-alueita ja vaihtoehtoisia alueita myös Ruotsin merialueiden eteläisempiin osiin.

Lähimpänä Lappia osoitetut alueet muodostavat yhteensä n. 1090 km² alueen ihan Suomen ja Ruotsin rajan pintaan, noin 45 km etäisyydellä Tornion ja noin 50 km Kemin keskustasta. Lähin vaihtoehtoinen alue sijaitsee noin 40 km etäisyydellä Kemin ja Tornion keskustoista ja muodostaa noin 100 km² alueen.

Vertailun vuoksi Suomen merialuesuunnitelmassa on osoitettu noin 400 km² merituulivoimalle potentiaalinen alue Perämerelle, Iin ja Simon edustalle. Kyseessä on Pitkämälatalan-Suurhiekan alue, joka on myös osoitettu maakuntakaavoissa. Metsähallitus on vuonna 2023 jatkanut Suurhiekan merituulivoima-alueen varaussopimusta viidellä vuodella. Perämeren talousvyöhykkeelle, Hailuodon länsipuolelle suunniteltu merituulivoimapuisto Halla on ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä. Kyseessä on noin 570 km²:n suuruinen alue, joka käsittäisi 160 tuulivoimalaa ja tuottaisi vuosittain noin 12 TWh sähköä.

Suomen ympäristökeskus pyytää nk. Espoon sopimuksen nojalla lausuntoja ja mielipiteitä Ruotsin muutetuista merialuesuunnitelmista Pohjanlahdelle ja Itämerelle viranomaisilta, asukkailta ja yhteisöiltä. Lausunnot ja mielipiteet tulee jättää kirjallisesti viimeistään 29.1.2024. Lapin liitto on pyytänyt ja saanut lausunnonleen lisäaikaa 9.2.2024 asti. Suomen merialuesuunnittelun koordinaatioryhmä valmistelee asiasta yhteistä lausuntopohjaa ja se on saanut lausunnonleen lisäaikaa vastaavasti. Lausuntopohja ei kuitenkaan ollut vielä käytettävissä tätä lausuntoa laadittaessa. Koordinaatioryhmän lausunto tuodaan tiedoksi maakuntahallitukselle seuraavassa kokouksessa.

Oheisessa lausunnossa kiinnitetään huomiota Pohjanlahden merialueella tehtävien ratkaisujen rajat ylittäviin yhteisvaikutuksiin erityisesti Perämeren perukan merituulivoiman osalta. Yhteisvaikutusten arvioimiseksi ja hallitsemiseksi kansainvälinen yhteistyö merialueen suunnittelussa katsotaan tarpeelliseksi. Lausunnossa nostetaan esiin voimansiirtoon, vaelluskaloihin ja meriliikenteeseen liittyviä huomautuksia jatkotyöstössä huomioitavaksi.

Lisätietoja: [Lausunto - Lausuntopalvelu](#)

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus hyväksyy liitteenä olevan lausunnon.

Päätös Hallitus hyväksyi liitteenä olevan lausunnon täsmennyksellä, että lausuntoon lisätään kirjaus, että ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee huomioida merituulivoiman ja voimansiirron yhteis- ja kumulatiiviset vaikutukset myös matkailuun.

Tiedoksi Suomen ympäristökeskus, Varsinais-Suomen liitto

Liitteet

Liite 5 Lausunto: SYKE, Ruotsin muutetut merialuesuunnitelmat

Liite 6 Lausuntopyyntö Ruotsin muutetuista merialuesuunnitelmista Pohjanlahdelle ja Itämerelle

Liite 7 Lausunto: SYKE, Ruotsin muutetut merialuesuunnitelmat

§ 9 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan ehdotusvaiheen viranomaislausunto

LLHall 05.02.2024 § 9

295/10.02.00/2021

Valmistelija Quick Paula Lapin liitto

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistamisen ja päivittämisen tarvetta aiheuttavat useat kansainväliset, valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja poliittiset linjaukset sekä lainsäädännön muutokset. Ilmastonmuutos on vahvana teemana kaikessa valtakunnallisessa päätöksenteossa, ja ilmastonmuutoksen hillintä edellyttää uusiutuvien energiamuotojen käyttöön ottamista. Monien merkittävien hankkeiden, kuten liikenne-, infrastruktuuri sekä muiden suurhankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on ajan tasalla oleva maakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaa on vahvasti mukana energiamurroksessa, joka edellyttää uusia energian tuottamisen, varastoinnin ja siirron ratkaisuja. Ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen kannalta energia on keskeinen alueidenkäyttöön kysymys, johon sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus.

Pohjois-Pohjanmaalla on joulukuussa 2023 yhteensä 55 toiminnassa olevaa tuulivoimapuistoa, joissa 577 tuulivoimalaa. Voimaloiden yhteenlaskettu kapasiteetti on noin 2419 MW. Rakennusluvittuja, muttei vielä tuotannossa olevia tuulivoimapuistoja on 25, joiden voimaloiden yhteenlaskettu kapasiteetti on noin 2930 MW (568 voimalaa). Vireillä olevissa tuulivoimakaavoissa on suunnitteilla yli 6000 MW lisää kapasiteettia. Vireillä olevia tuulivoimahankkeita on yhteensä 73 kpl (1025 voimalaa) ja 7 tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteet on hyväksytty kunnissa.

Vaihe- ja maakuntakaavan taustaksi laadittiin TUULI-hankkeessa vuosina 2021-2023 useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia selvityksiä, jotka toimivat energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan taustaselvityksinä. Toisena laajana vaihe- ja maakuntakaavan taustaselvityksenä laaditaan AKKE-rahoitteinen Pohjois-Pohjanmaan energiamurros ja ilmastovaikutusten arviointi maakuntakaavassa EMMI-hanke, ja se tuottaa tietoa energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavalle.

Syksyllä 2022 laadittiin TUULI-hankkeen rinnalla myös liikenne- ja väylä- ja erikoiskuljetusreitiselvitys Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun maakuntakaavojen tuulivoimaloiden alueille. Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa toteutetaan myös Natura-alueita koskeva selvitys.

Vaihe- ja maakuntakaavassa on osoitettu tuulivoiman lisäksi sähköverkon kehittämistarpeita ja yhteystarpeita. Vaihe- ja maakuntakaavassa on myös kaavamääräys koskien aurinkovoimaa ja sähkönsiirtoa. Vaihe- ja maakuntakaavassa osoitetaan myös pohjavesialueita, valtakunnallisesti arvokkaat maisemat, perinnebiotooppeja sekä liikennejärjestelmää koskevia merkintöjä.

Aineisto kokonaisuudessaan löytyy Pohjois-Pohjanmaa liiton kotisivuilta: [Energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaava vireillä - \(pohjois-pohjanmaa.fi\)](#)

Lapin liiton näkemys

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maakuntakaavan taustalle on tehty paljon hyviä selvityksiä.

Voimajohdon yhteystarve (400 kV) Ranuan ja Kuusamon kautta Lappiin voidaan ottaa tarvittaessa huomioon, mikäli Lapissa käynnistyy tuulivoimasselvityksen valmistumisen jälkeen vaihemaakuntakaava.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa osoitetaan potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena Lapin maakunnan rajalla sijaitseva Vittikkovaara (tv-1 406), jonka välittömään läheisyyteen on Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa osoitettu luonnonsuojelualueet Pää-Äljy (SL 4248) ja Ritakorkian suojelualue (SL 3449).

3. vaihemaakuntakaavassa esitetyn Maaningan (tv-1 367) tuulivoima-alueen osalta tilanne on muuttunut kaavan laadinnan jälkeen. Alueen viereen on mm. perustettu valtioneuvoston päätöksellä (18.11.2021) valtakunnallisesti arvokas maisema-alue Kitkajärvien ja Riisitunturin maisemat ja Riisitunturin Natura-alueen rajaus on laajentunut niin, että vireillä olevan tuulivoimahankkeen hankealue rajautuu siihen. **Tuulivoimahankkeessa ja sen toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten vuoksi Maaningan tuulivoimala-alue tulisi ottaa mukaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laadintaan ja arvioida vaikutukset valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen ja Natura –alueen laajentumiseen.**

Maaningan ja Vittikkovaaran tv-1 alueiden yhteisvaikutukset Kitkajärvien ja Riisitunturin valtakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen tulisi myös arvioida.

Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavassa esitetään raideyhteyden yhteystarve Kemijärveltä Taivalkoskelle. **Tämä aiheuttaa yhteystarpeen tarkastelutarpeen myös Pohjois-Pohjanmaan ilmasto- ja energiamaakuntakaavassa.**

Muilta osin Lapin liiton virastolla ei ole huomauttamista Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavasta.

Lausunto kokonaisuudessaan liitteenä.

Lisätiedot: suunnittelujohtaja Paula Qvick, paula.qvick(at)lapinliitto.fi, puh. 040-653 2996

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus hyväksyy liitteen mukaisen lausunnon Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaislausuntoaineistosta.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Tiedoksi Pohjois-Pohjanmaan liitto

Liitteet

Liite 8 Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen viranomaislausunto

§ 10 Lapin ilmasto-ja energiastrategia-hankkeen Lapin liiton osahanke

LLHall 05.02.2024 § 10
461/00.04.00/2023

Valmistelija Knutars Heli Lapin liitto

Lapin vihreän siirtymän jaosto on tehnyt aloitteen Lapin liitolle ja Lapin ELY-keskukselle Lapin ilmastostrategian laatimisesta ja työn hankkeistamisesta Lapin Green Deal-tiekartan toteutumisen ja Lapin ilmastotyön edistämiseksi.

Hankkeella toteutetaan Lappi-sopimuksen ilmastomuutoksen hillitsemisen strategista painopistettä ja läpileikkaavista teemoista teemaa kestävä kehitys, vihreä siirtymä ja Green Deal. Lappi-sopimuksessa on asetettu Lapille tavoite olla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, ja sitä tarkennetaan Lapin Green Deal-tiekartassa mm. tavoittelemalla päästövähennyksiä ja HINKU-maakuntastatusta, tunnistamalla tietopohjaisesti vaikuttavimpia toimenpiteitä, panostamalla viestintään sekä kannustamalla toimijuuteen. Hanke linkittyy myös Lappi-sopimuksen strategiseen painopisteeseen ”Arktinen talous ja teollisuus kasvavat kestävästi uudistumalla” edistäen alueen elinkeinoelämän ilmastotavoitteita ja vihreää siirtymää.

Hankkeessa laadittava uusi Lapin ilmasto- ja energiastrategia koostuu kolmesta osiosta: ilmastomuutoksen hillintä, ilmastomuutokseen sopeutuminen ja energiastrategia. Hankkeen läpileikkaavina teemoina ovat ilmastoviestintä, osallisuus ja oikeudenmukaisuus.

Keskeisiä toimenpiteitä ovat ilmastomuutoksen mallinnus Lapille hyödyntäen uusimpia CMIP6-ilmastomalleja, ilmastomuutoksen vaikutusten tunnistaminen, riski- ja haavoittuvuustarkastelu, ilmastotavoitteiden tarkempi määrittely, energiankäytön -ja tuotannon pitkän tähtäimen tavoitteiden (2050) määrittely, päästöskenaarioiden ja päästöbudjetin laatiminen suhteessa tavoitteisiin, keskeisimpien ja vaikuttavimpien toimenpiteiden määrittely ja sopeutumis- ja varautumistoimenpiteiden esittäminen sekä kuntien tukeminen ilmastotyössä ja energiaratkaisuissa. Lisäksi hankkeessa toteutetaan ilmastoviestintää, osallistamista ja strategian toimenpiteiden oikeudenmukaisuuden tarkistelua. Energiastrategiassa haetaan päästövähennysten lisäksi myös laajemmin ratkaisuja energiankäytön, -tuotannon, -siirron ja -varastoinnin tarpeisiin aluekehityksen, elinvoiman ja huoltovarmuuden näkökulmasta, huomioiden myös uudet teknologiat, kuten vety ja hajautettu energiatuotanto.

Hankkeen päätoteuttaja on Lapin ELY-keskus. Lapin liitto on hankkeen osatoteuttaja. Lapin ELY-keskus vastaa hankkeen koordinoinnista, sopeutumisen teemasta, viestinnästä sekä osallisuuden ja oikeudenmukaisuuden teemoista. Lapin liitto vastaa ilmastomuutoksen hillinnän teemasta sekä energiastrategiasta. Lapin liiton osuus hankkeen budjetista on 233 958 euroa ja haettu tuki on 187 167 euroa. Hankkeeseen ei käytetä Lapin liiton budjettirahoitusta, vaan omarahoitus katetaan kestävä kehityksen asiantuntijan osa-aikaisella (40%) työpanoksella hankkeelle. Hankkeeseen palkataan Lapin liittoon energia-ja ilmastoasiantuntija hankkeen toteutusajaksi 100 % työajalla. Hanke toteutetaan ajalla 1.5.2024- 31.12. 2025.

Hankehakemus liitteenä.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus hyväksyy Lapin liiton mukaan lähdön hankkeeseen.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti keskustelun jälkeen.

Liitteet

Liite 9 Lapin ilmasto-ja energiastrategia -hanke hankehakemus Osatoteuttaja Lapin liitto

§ 11 Lapin Green Deal -tiekartan vaikuttavuuden ja seurannan toimintamalli

LLHall 05.02.2024 § 11
303/00.01.05.36/2022

Valmistelija Knutars Heli Lapin liitto

Lapin vihreän siirtymän jaosto on osana Vaikuttavuutta Lapin vihreään siirtymään - hanketta laatinut toimintamallin, jonka avulla seurataan vihreän siirtymän edistymistä, suunnataan vihreän siirtymän toimenpiteitä sekä edistetään Lapin Green Deal -tiekartan vaikuttavuutta. Toimintamallin laatimisen konsulttina on toiminut FCG Oy.

Malli koostuu tiedon keruusta, yhteisen tilannekuvan muodostamisesta- ja tarkentamisesta, toimenpiteiden suuntaamisesta ja tiedon jakamisesta. Vuosikellon mukaisesti Lapin liiton hallitus käynnistää arvioinnin lähetekeskustelulla, jonka pohjalta Vihreän siirtymän jaosto kerää tietoa, muodostaa tilannekuvaa, tekee arviointia ja täydentää, täsmentää, ja priorisoi Green Deal -tiekartan toimenpiteitä. Tämän pohjalta jaosto muodostaa koosteraportin, jonka Lapin liiton hallitus käsittelee ja jonka avulla tarvittavista toimenpiteistä viestitään aluekehityksen toimijoille.

Lapin Green Deal -tiekartan tiivistetty vaikuttavuuden- ja seurannan toimintamalli liitteenä.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus päättää osaltaan ottaa käyttöön Lapin Green Deal -tiekartan vaikuttavuuden ja seurannan toimintamallin ja päättää sen mukaisesti vuoden 2024 arvioinnin käynnistämisestä. Arvioinnin tuotoksena tuleva raportti käsitellään hallituksessa sen valmistuttua.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Liitteet

Liite 10 Vaikuttavuusmalli

§ 12 Kemi-Ounasjoen vaelluskalatyöryhmän sopimuksen päivittäminen

LLHall 05.02.2024 § 12
47/00.04.02/2024

Valmistelija Knutars Heli Lapin liitto

Lapin liitto on toiminut huhtikuusta 2016 lähtien koordinaattorina Kemi - ja Ounasjoen vaelluskalakantojen elvyttämiseen tähtäävän toimenpidesuunnitelman laatimisessa ja toimeenpanossa sidosryhmien tavoitteiden sekä hallitusohjelmien kirjausten toteuttamiseksi. Koordinointityö on perustunut Lapin liiton, Kemijoki Oy:n ja PVO-Vesivoima Oy:n väliseen sopimukseen, joka on voimassa toistaiseksi. Sopimuksessa määritellyn koordinaatiopalvelun toteuttamisen kustannuksista 93.400 €/vuosi ovat vastanneet vesivoimayhtiöt.

Päivitetyllä sopimuksella jatketaan osapuolten Lapin liitto, Kemijoki Oy ja PVO-Vesivoima Oy välistä yhteistyötä Kemi-Ounasjoen vaelluskalakantojen elvyttämiseksi. Sopimuksen päälinjat ja periaatteet ovat yhdenmukaiset aiemmin tehtyjen sopimusten kanssa. Nyt päivitettävä sopimus mahdollistaa työryhmän laajentamisen siten, että työryhmän kokoonpanoon kutsutaan jatkossa kuntaedustus ns. aluemallilla, joka tarkoittaa kolmea lisäjäsentä työryhmään.

Lisäksi sopimuksessa sovitaan työryhmän organisoinnin toimintamallista sekä toimenpidesuunnitelman mukaisten hankkeiden ja toimenpiteiden ohjaamisesta, valvonnasta ja toteuttamisesta. Osapuolten yhteisenä tavoitteena on pitkäjänteinen ja jatkuva yhteistyö vaelluskalakantojen elvyttämiseksi.

Sopimusluonnos- ja budjetti liitteenä.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus

- hyväksyy valmistellun yhteistyösopimuksen päivittämisen sekä
- oikeuttaa maakuntajohtajan allekirjoittamaan sopimuksen.

Päätös Keskustelun aikana maakuntajohtaja teki muutetun päätösesityksen: "Hallitus päättää palauttaa asian valmisteluun."

Hallitus päätti keskustelun jälkeen yksimielisesti, että asia palautetaan valmisteluun.

Liitteet

Liite 11 Sopimusluonnos Vaelluskalatyöryhmän koordinointi 2024

Liite 12 LIITE I Kustannusarvio ja maksuaikataulu Vaelluskalatyöryhmän koordinointi

§ 13 Esitys lisäyksestä saamen kielilakiin 31 §:n Oikeusministeriölle

LLHall 05.02.2024 § 13
46/03.00/2024

Valmistelija Qvick Paula Lapin liitto

Saamelaisten kotiseutualueeseen kuuluvat Enontekiön, Utsjoen, Inarin ja Sodankylän pohjoisosat. Lapin liiton maakuntakaavoituksessa ja aluekehittämisen toimenpiteissä on noudatettu saamen kielilain vaatimuksia niissä maakuntakaavoissa, ohjelmissa ja strategioissa, joissa alueeseen kuuluu saamelaisten kotiseutualueen kuntia, eli mm. viimeistelyssä olevassa Pohjois-Lapin maakuntakaavassa ja Lappi-sopimuksessa (Lapin maakuntaohjelma).

Oikeudesta käyttää saamen kieltä viranomaisessa säädetään saamen kielilaissa (1086/2003). Saamen kielilaki koskee pohjoissaamea, inarinsaamea ja koltansaamea. Kielilaki koskee kuntayhtymiä kuten Lapin liittoa. Saamen kielilain lähtökohtana on, että asia annetaan saamenkielentaitoisien hoidettavaksi ja jos saamen kieltä puhuvaa ammattilaista ei ole saatavilla, tulee viranomaisen järjestää tulkkaus. Lapin liitto on maankäyttö- ja rakennuslain mukaan toimivaltainen maakuntakaavan laatija saamelaisten kotiseutualueella. Viranomaisen tulee kotiseutualueella oma-aloitteisesti osoittaa palvelevansa yleisöä saameksi. Muun muassa ilmoitukset, kutsut, kirjeet ja verkkosivuinformaatio on annettava saamen kielillä (Saamen kielilaki 15 §, 19 §). Saamen kielilain perusteella Lapin liitto vastaa asiakirjan ja tulkkauksen aiheuttamista kustannuksista. **Saamen kielilaissa 31 §:ssä määritellään ne tahot, joiden kustannuksiin valtion tulee osoittaa määräraha valtionavustuksena. Tästä puuttuvat kuntayhtymät eli Lapin liitto.**

Lapin liitossa on noudatettu saamen kielilakia kaikissa kielilain piiriin kuuluvissa toimissa, muun muassa meneillään olevassa Pohjois-Lapin maakuntakaavan 2040 laatimisessa. Maakuntakaavan laatiminen on pitkäkestoinen prosessi, kyseistä maakuntakaavaa on laadittu vuodesta 2017 alkaen. **Lapin liitto ei kuntayhtymänä saa saamen kielilain perusteella valtion avustusta käännöksistä ja tulkkauksista aiheutuviin kustannuksiin.** Kulut ovat Pohjois-Lapin maakuntakaavan valmistelun osalta yhteensä noin 83 000 euroa, eli kaavan valmisteluajalle jaettuna noin 12 600 euroa vuodessa. Suhteutettuna aluesuunnittelun käytössä olevaan budjettiin vuonna 2024, käännöksiin ja tulkkauksiin kohdennetaan jopa puolet asiantuntijaostopalveluihin varatusta rahasta. Lisäksi kaavan laatimisprosessissa asetettiin saamelaiskulttuuriryötyhmä 2018 saamelaiskäräjien kanssa käytyjen neuvottelujen johdosta. Ryhmän kulut olivat noin 46 623,45 euroa.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Lapin liitto vaatii, että lappilaisten kuntien oikeudenmukaisen kohtelun vuoksi OM:n on aloitettava välittömästi kielilain muuttamisen valmistelu niin, että saamen kielilakiin 31 §:n lisätään kuntayhtymät. Näin myös kuntayhtymät voisivat käyttää käännöskustannuksiin valtion määrärahaa samoin perustein.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

§ 14 Selvitys House of Laplandin siirtymisestä

LLHall 27.11.2023 § 157

Valmistelija

House of Laplandin hallitus on pyytänyt Lapin liittoa laatimaan yhteistyössä selvityksen siitä, mitä edellytyksiä ja reunaehtoja liittyy House of Laplandin mahdolliseen siirtoon maakuntaliiton yhteyteen. Lisäksi selvitetään mahdollisen siirron tuomat hyödyt ja haasteet yhtiön toiminnalle.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus merkitsee selvityksen tiedoksi ja käy keskustelun jatkotoimenpiteistä

Päätös Maakuntahallitus merkitsi selvityksen tiedoksi, kävi keskustelun jatkotoimenpiteistä ja päätti, että Lapin kunnilta pyydetään asiasta virallinen kannanotto.

Hallitus totesi, että salassapidon peruste on poistunut ja asiakohdasta tulee julkinen.

LLHall 05.02.2024 § 14
342/00.04.02/2022

Valmistelija Pulkamo Kirsi Lapin liitto

Lapin liitto on 1.12.2023 kuntien kirjaamoihin lähettämällä sähköpostilla pyytänyt kunnilta virallista kantaa House of Laplandin tai sen toimintojen siirtämiseksi maakunnan liittoon. Tähän mennessä 19 kunnasta on saatu asiassa virallinen päätös. Kaikkien saatujen vastausten osalta parhaimpana vaihtoehtona pidetään toimintamallia, jossa House of Laplandin yhteismarkkinointitoimenpiteet siirtyvät osaksi maakunnan liiton tehtäviä.

Koska kuntien viralliset kannat antavat hyvin selkeän viestin, on syytä jatkaa asian valmistelua yhdessä House of Laplandin ja sen omistajien kanssa niin, että erikseen sovittujen toimintojen siirto hallitusti vuoden 2025 alusta voidaan toteuttaa.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus päättää aloittaa valmistelut House of Laplandin toimintojen siirtämiseksi osaksi maakunnan liiton organisaatiota vuoden 2025 alusta ja oikeuttaa maakuntajohtajan käynnistämään valmistelut. Valmistelusta raportoidaan hallitukselle säännöllisesti.

Siirron periaatteina maakuntahallitus edellyttää seuraavaa:

1. Lapin liitolle siirtyvän toiminnan ja vastuiden sisältö ja rahoitus tulee selvittää ja sopia
2. Toiminnan rahoitus tulee lisätä nykyisen Lapin liiton toiminnan rahoituksen päälle mukaan lukien hallinnon kulut, eikä uudet tehtävät saa heikentää Lapin liiton nykyistä toimintaa ja rahoitusta, eikä sen henkilöstöresursseja. Rahoituksessa tuleen noudattaa perussopimuksen mukaista jakoa.

Lapin liiton hallitus

§ 157

27.11.2023

Lapin liiton hallitus

§ 14

05.02.2024

-
3. Yhtiö vastaa mahdollisesti yhtiön alasajosta ja mahdollisesta toiminnan sopeuttamisesta sekä yhtiöllä olevista ja siirrettävistä hankerahoitukseen liittyvistä vastuista siten, että sovittu toiminta voidaan siirtää Lapin liittoon.
 4. Siirtoon liittyvät mahdolliset ostettavat selvitykset tulee toteuttaa kuntien tai yhtiön erillisrahoituksella

Päätös

Hallitus hyväksyi päätösesityksen täsmennyksellä, että päätösesityksen kohtaan 3 lisätään due diligence –selvityksen tekeminen, minkä jälkeen kohta kuuluu seuraavasti: ”Yhtiö vastaa mahdollisesti yhtiön alasajosta ja mahdollisesta toiminnan sopeuttamisesta, due diligence –selvityksen tekemisestä sekä yhtiöllä olevista ja siirrettävistä hankerahoitukseen liittyvistä vastuista siten, että sovittu toiminta voidaan siirtää Lapin liittoon.”

Merkittiin pöytäkirjaan, että Susanna Junntila jääväsi itsensä ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Tiedoksi

Lapin kunnat
House of Lapland

Liitteet

Liite 13 Selvitys House of Laplandin siirtymisestä

§ 15 Kolarctic-ohjelman yhteistoimintaneuvottelujen käynnistyminen

LLHall 05.02.2024 § 15
41/01.04.00/2024

Valmistelija Pulkamo Kirsi Lapin liitto

Lapin liitto on toiminut Kolarctic CBC -ohjelman hallintoviranomaisena Euroopan komission ohjelmakaudesta 2008-2013 lähtien. Euroopan komissio ilmoitti kirjeessään 2.3.2022 keskeyttävänsä yhteistyön Venäjän federaation kanssa CBC-ohjelmissa Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Samalla päätettiin keskeyttää ohjelmakaudelle 2021-2027 suunniteltujen Interreg NEXT-ohjelmien valmistelu ja perua ohjelmien käynnistyminen. Tällä hetkellä työ Kolarctic-ohjelmassa keskittyy ohjelmakauden 2013-2020 -ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden päättämiseen ja ohjelman sulkemiseen. Ohjelman tehtävien arvioidaan päättyvän vaiheittain vuoden 2025 loppuun mennessä.

Kolarctic CBC -ohjelman vaiheittaisen päättymisen vuoksi Lapin liitto käynnistää yhteistoimintaneuvottelut, jotka voivat johtaa henkilöstön irtisanomisiin. Lapin liitossa työskentelee Kolarctic CBC -tehtävissä tällä hetkellä neljä henkilöä, joista kaksi toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa ja kaksi toistaiseksi voimassa olevassa virkasuhteessa. Lisäksi yksi vakituiseen työsuhteeseen nimetty henkilö työskentelee tällä hetkellä toisessa määräaikaissä toimesta. Neuvottelut toteutetaan kunnallisen yhteistoimintalain (13.4.2007/449) 7 §:n työvoiman vähentämistä koskevan yhteistoimintamenettelyn mukaisesti.

Neuvotteluesitys on toimitettu 26.1.2024 neuvottelujen kohteena oleville henkilöille ja JUKOn luottamusmiehille. Ensimmäinen neuvottelu pidetään perjantaina 2.2.2024 klo 12.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Hallitus merkitsee tiedoksi Lapin liitossa käynnistyvät Kolarctic-ohjelman yhteistoimintaneuvottelut.

Päätös Hallitus merkitsi tiedoksi Lapin liitossa käynnistyneet Kolarctic-ohjelman yhteistoimintaneuvottelut.

§ 16 Väliraportti tilikauden 2023 tarkastuksesta

LLHall 05.02.2024 § 16
43/00.01.02/2024

Valmistelija Pulkamo Kirsi Lapin liitto

Lapin liiton tilintarkastaja on suorittanut tilikauden 2023 tarkastusta ja laatinut siitä väliraportin, joka on käsitelty Lapin liiton tarkastuslautakunnassa 12.1.2024.

Tilikauden 2023 väliraportti tuodaan hallitukselle tiedoksi.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Maakuntahallitus merkitsee tilikauden 2023 tarkastuksesta tehdyn väliraportin tiedoksi.

Päätös Maakuntahallitus merkitsi tilikauden 2023 tarkastuksesta tehdyn väliraportin tiedoksi.

Liitteet

Liite 14 Ei-julkinen asiakirja

§ 17 Tilinpäätöksen oikaisut

LLHall 05.02.2024 § 17
43/00.01.02/2024

Valmistelija Pulkamo Kirsi Lapin liitto

Aikaisempia tilikausia koskevien virheiden oikaisut tulee tehdä omaa pääomaa (edellisten tilikausien voitto/tappio) oikaisemalla.

Lapin liiton kirjanpidon osalta on todettu seuraavat edellisten tilikausien tapahtumat, jotka oikaistaan tilinpäätöksessä oman pääoman kautta:

- Länstyrelsen i Norrbottens län, Infopoint 2014-2015: Interreg Pohjoinen – ohjelmaan kuuluneen hankkeen saamatta jäänyt rahoitusosuus 30 102,53 €. Kirjataan edellisten tilikausien tappioksi.
- Belgiassa kirjoilla olleen työntekijän vuosina 2018-2019 Belgiaan maksetut maksetut työntekijämaksut 12 477,40 €. Kirjataan edellisten tilikausien tappioksi.
- Lapin pelastuslaitoksen vuoden 2022 tapaturmavakuutuksen kokonaismäärä: Lapin pelastuslaitos on kirjannut 2022 tilinpäätökseen arvion (49 950,78 €) tapaturmavakuutuksen lisämaksusta. Toteuma lisämaksun osalta oli 17 149,25 €, minkä vuoksi liikaa kirjattu osuus 32 801,53 € oikaistaan. Oikaistu summa kirjataan edellisten tilikausien voitoksi.
- Lapin pelastuslaitoksen vuoden 2022 työterveyshuollon korvaus: Pelastuslaitoksen työterveyshuollon korvaus on arvioitu vuoden 2022 tilinpäätökseen liian alhaisena (50 991,62 €). Oikaistu summa kirjataan edellisten tilikausien voitoksi.

Edellä mainittujen oikaisujen yhteisvaikutuksena Lapin liiton edellisten tilikausien voittovarot kasvavat 41 213,22 €. Oikaisukirjaukset on käyty läpi tilintarkastajan kanssa.

Em. tilinpäätöksen oikaisut huomioidaan Lapin liiton vuoden 2023 tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa, mikä viedään maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Lapin liiton hallitus hyväksyy em. aikaisempia tilikausia koskevat oman pääoman oikaisut.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

§ 18 Lausunto hankkeesta: Sallan kestävät ja laadukkaat maastopyöräreitit ja muut matkailua palvelevat rakenteet

LLHall 05.02.2024 § 18

245/00.00.01/2022

Valmistelija Tervo Anne Lapin liitto

Sallan kunta on hakenut otsikossa mainittuun hankkeeseen rahoitusta Lapin liitolta.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 1 050 728 €, josta JTF-rahoituksen osuus on 735 510 € (70%).

Hanketta esitetään rahoitettavaksi Euroopan aluekehitysrahaston toimintalinjalta 7 (Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi) Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelmasta.

Tässä investointihankkeessa kehitetään ja parannetaan kansallispuiston ulkopuolella olevia maastopyöräilyyn soveltuvia reittejä. Kehitettäviä kohteita ovat Ruuhitunturin maastopyöräreitti, Keselmäjärven esteetön reitti, Hangasharjun reitti sekä Ruuhijoen reitti. Lisäksi hankkeessa toteutetaan Sallan kunnan omistaman Sallan Luontokeskuksen kiinteistön piha-alueen uudelleenjärjestelyt sekä parannetaan vahvasti kasvavan Naruska-Tuntsa alueen reitistön laatua ja kestävyyttä rakentamalla Naruskajoen ylikulkusilta.

Reitit on suunniteltu tiiviissä yhteistyössä alueen yrittäjien, matkailun- ja alueen kehittäjien, maanomistajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Reitit perustuvat Sallan maastopyöräilyn Master Plan suunnitelmaan. Hanke kohdistuu kokonaan joko Sallan kunnan omistamalle tai muutoin kunnan hallinnassa olevalle maalle.

Hanke vastaa kestävän ympärivuotisen matkailun ja reittien infrastruktuurin kehittämistarpeisiin. Maastopyöräreitistöjen kehittäminen lisää alueen houkuttelevuutta sulan maan ajan retkeilykohteena ja parantaa yritysten mahdollisuuksia taloudellisesti kestävään ympärivuotiseen liiketoimintaan. Hanke on Lappi-sopimuksen mukainen kehittämishanke ja se tukee myös Lapin siirtymäsuunnitelmaa tukien yritysten uudistumista ja tuottavuuden lisäämistä.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto**Päätösesitys** Lapin liiton hallitus puoltaa tuen myöntämistä hankkeelle "Sallan kestävät ja laadukkaat maastopyöräreitit ja muut matkailua palvelevat rakenteet"**Päätös** Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Petteri Salmijärvi jääväsi itsensä ja poistui kokouksesta asian käsittelyn ajaksi.

Liitteet

Liite 15 Valintaesitys Sallan kestävät ja laadukkaat maastopyöräreitit ja muut matkailua palvelevat rakenteet

§ 19 Nimeäminen maakunnan yhteistyöryhmään

LLHall 05.02.2024 § 19
25/00.00.01/2021

MTK-Lappi ry esittää nimettäväksi maakunnan yhteistyöryhmään Annakaisa Heikkosen tilalle varajäseneksi kenttäpäällikkö Aino Kurtin.

Esittelijä maakuntajohtaja Riipi Mika Lapin liitto

Päätösesitys Lapin liiton hallitus nimeää maakunnan yhteistyöryhmään MTK:n varajäseneksi Aino Kurtin.

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

Tiedoksi Aino Kurtti

§ 20 Viranhaltijapäätökset ajalta 20.11.2023 - 10.1.2024

LLHall 05.02.2024 § 20

Maakuntajohtajan, hallintojohtajan, kehittämisjohtajan, suunnittelujohtajan, yhteysjohtajan ja vs. yhteysjohtajan 20.11.2023 – 10.1.2024 tekemistä viranhaltijapäätöksistä, päätösluettelot annetaan liitteen mukaisesti Lapin liiton hallitukselle tiedoksi.

Hallintosäännön 22 §:n mukaan ne viranhaltijan päätökset, joita ei ole otettu maakuntahallituksen ratkaistavaksi, tuodaan maakuntahallitukselle tiedoksi.

Eesitys

Maakuntajohtaja:

Hallitus merkitsee päätökset tiedoksi.

Päätös

Hallitus hyväksyi päätösesityksen.

Liitteet

Liite 16 Viranhaltijapäätösluettelo ajalta 20.11.2023-10.1.2024

§ 21 Tiedoksi merkittävät asiat

LLHall 05.02.2024 § 21

Eesitys Maakuntajohtaja:

Hallitus päättää merkitä tiedoksi seuraavat asiat:

1. Viraston antamat lausunnot, liite

Päätös Hallitus hyväksyi päätösesityksen.

Liitteet

Liite 17 Lapin liiton viraston antamat lausunnot 22.11.2023-22.1.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 1, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9, § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 20, § 21

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 10, § 17, § 18, § 19**OIKAISUVAATIMUSOHJEET**

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*), sekä
- kuntayhtymän jäsenkunta tai kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus on toimitettava määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto, oikaisuvaatimus voidaan tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisen asiointilain (laki sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa, 13/2003) 19 §:n mukaisesti, jos asianosainen on antanut suostumuksensa siihen, että päätös voidaan lähettää hänelle sähköisesti tiedoksi. Tällöin asianomaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena päivänä viestin lähettämisestä.

Muun oikaisuvaatimukseen oikeutetun katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Oikaisuvaatimus tehdään Lapin liiton hallitukselle.

Lapin liiton hallitus
PL 8056, 96101 Rovaniemi
Hallituskatu 20 B, 96100 Rovaniemi

Sähköpostiosoite: info@lapinliitto.fi

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan oikaisua
2. miten ja millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
3. millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi ja yhteystiedot. Jos oikaisuvaatimuspäätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää Lapin liitolta sähköpostiosoitteesta info@lapinliitto.fi.